

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
И СРПСКО ГЕОГРАФСКО ДРУШТВО

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ
ЗА 8. РАЗРЕД

Београд, 2024.

УПУТСТВО ЗА РАД

Пред вама је тест знања из географије за 8. разред. На крају сваког задатка (бројеви у загради) уписан је број могућих бодова којима се вреднују одговори.

На текстуална питања одговор је потребно написати читко, без прецртавања, обавезно хемијском оловком. Поједини задаци садрже вишеструки избор. Потребно је пронаћи тачан или тачне одговоре и заокружити слова које се налазе испред њих. Ако заокружите више одговора од траженог броја, задатак се неће признати. Код задатака типа допуњавања, захтев је дат у облику непотпуног исказа. Потребно је допунити или завршити реченице да би исказ био тачан и јасан. Код неких питања задаци су дати у две колоне. Ваш задатак је да повежете, тј. "спарите" податке из колоне, тако што ћете читко уписивати слова из једне колоне на линије које се налазе испред друге колоне (спаривања стрелицама или дописивање неће се вредновати). Код задатака где се тражи да упишете одговоре на линије, упишите их јасно и тачно, без накнадног прецртавања и дописивања одговора.

На директна питања потребно је одговорити кратко и јасно. Прецртавање или накнадно дописивање одговора се неће вредновати.

Време за решавање свих задатака је 90 минута. Уколико завршите раније, тихо и без ометања других такмичара, можете изаћи из учионице.

Желимо вам пуно успеха у раду!

Задатке предложили:

Проф. др Марко Јоксимовић и мср Владимир Малинић

Рецензенти:

Проф. др Иван Раткај и проф. др Микица Сибиновић

1. Поређајте државе с којима се Србија граничи према дужини те границе, почев од државе с којом Србија има најдужу границу ($8 \times 0,5 = 4$):

2. Изнад празних црта упишите век у коме су се одиграли следећи догађаји ($4 \times 1 = 4$):

- _____ Спроведен последњи попис на Косову и Метохији
_____ Београд постао град с више од милион становника
_____ За химну Србије прихваћена свечана песма „Боже правде“
_____ Вукојевац постао прво насеље у Србији које је остало без становника као резултат депопулације

3. Изаберите исправне тврдње заокруживањем једне од понуђених речи ($4 \times 1 = 4$):

Србија је простор **високе/ниске** сеизмичке активности.

Површине слива Белог Дрима и слива Јадранског мора у Србији се **подударају/не подударају**.

Највећи део Понтијске (Влашке) низије се **налази/не налази** у Србији.

Највећи број термоминералних извора налази се на простору **Српско-македонске масе/Карпатско-балканских планина**.

4. Који су разлози за настанак урбаних острва топлоте? ($1 \times 3 = 3$) Наведите пример за урбано острво топлоте у Србији ($1 \times 1 = 1$):

5. Подвучите реке које не извиру на територији Србије ($4 \times 1 = 4$):

Нишава, Западна Морава, Тиса, Тамиш, Лим, Лепеница, Млава, Пек

6. Заокружите Т („тачно“) ако је тврдња исправна или Н („нетачно“) ако је тврдња погрешна ($8 \times 1 = 8$):

Већи део Србије се налази ближе Северном полу него екватору. **Т Н**

Најнижи водостај на рекама које имају кишно-снежни режим је крајем лета и почетком јесени. **Т Н**

Коридор X у Србији има 3 крака. **Т Н**

Већи број суседа Србије су чланице НАТО пакта него Европске уније. **Т Н**

Државна заједница Србија и Црна Гора постојала је дуже од Савезне Републике Југославије. **Т Н**

У Србији постоје простори са средњом годишњом количином падавина већом од 1000 mm. **Т Н**

Метохијска котлина се одликује највећом просечном температуром ваздуха у Србији, ако се изузме Београд. **Т Н**

Најнижа тачка у рељефу Србије настала је као резултат антропогеног деловања. **Т Н**

7. Заокружите појмове који су у вези са источном Србијом ($4 \times 1 = 4$)

Завојско језеро, депопулација, палеовулканизам, колебе, прерасти, глацијација, Шпиљани, Куманичка клисура

8. Заокружите одлике жупне климе (3x1=3):

- а) одликује се вишим температурама ваздуха од околине;
- б) то је подтип измењено-средоземне климе;
- в) не погодује узгајању воћа и винове лозе;
- г) има дуга, топла лета и умерено топла пролећа;
- д) јавља се у котлинама и речним долинама;
- ђ) добар пример жупне климе у Србије је на простору Ђердапске клисуре.

9. Поређајте националне мањине према бројности на попису из 2011. године уписивањем одговарајућег броја (1 – национална мањина с најмање припадника; 6 – национална мањина с највише припадника) (6x0.5=3):

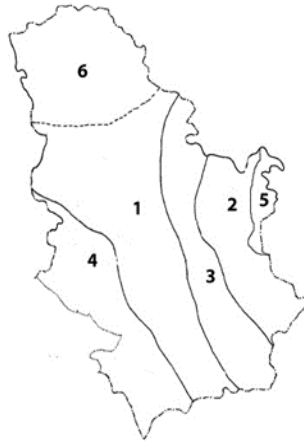
Бугари _____ Словаци _____ Мађари _____
Румуни _____ Хрвати _____ Роми _____

10. Објасните значење следећих појмова (4):

Псеудоурбанизација _____
Бифуркација _____
„Српско петоречје“ _____
Сенилизација _____

11. По ком критеријуму се села деле на мала, средња и велика? (1x2=2)

12. Изнад празних црта упишите називе одговарајућих геотектонских јединица Србије представљених на карти (6x1=6):

1. _____, 2. _____, 3. _____,
4. _____, 5. _____, 6. _____.

13. Допуните реченице исправним одговором (4x1=4):

Стално насеље на највишој надморској висини у Србији је _____.
Најдужи кањон у Србији је _____.
Бања на највишој надморској висини у Србији је _____.
Најнижа температура у Србији забележена је у месту _____.

14. Допуните реченице, а затим одговорите на питања:

Највећа пешчара у Србији је _____. Пружа се у правцу _____ . Ветар који је пресудно утицао на њено настајање је _____. Најјужнија пешчара у Србији је _____. (4x1=4)

Због чега се врши пошумљавање пешчара? (1x2=2)

Ако путујемо аутомобилом од Београда до Хоргоша коридором X, кроз које лесне заравни и пешчаре ћемо проћи? (3x1=3)

15. Повежите планине с планинским системом коме припадају тако што ћете на црту уписати одговарајући број из леве колоне (8x0,5=4):

1. Кучај	___ Балканске планине
2. Јастребац	___ Старовлашке планине
3. Котленик	___ Проклетијске планине
4. Коритник	___ Копаонички блок
5. Девица	___ Динарске планине
6. Гиљева	___ Шумадијски блок
7. Богићевица	___ Српско-македонска маса
8. Рогозна	___ Карпатске планине

16. Облике рељефа из леве колоне повежите са типовима спољашњих процеса који су утицали на њихово обликовање тако што ћете поред процеса на празну линију уписати одговарајуће слово из леве колоне (4x0,5=2):

а) Сремска лесна зараван	___ крашка ерозија
б) Сићевачка клисура	___ флувијална и глацијална ерозија
в) Рисовача	___ еолска акумулација
г) Руговска клисура	___ флувијална ерозија

17. Заокружите слово испред исправних тврдњи (2x2=4):

- а) разбијени тип сеоских насеља карактеристичан је за панонски део Србије;
- б) постоје села с непољопривредним функцијама;
- в) демографски најстарије општине налазе се у јужној и источној Србији;
- г) од Другог светског рата број људи који раде у пољопривреди константно расте;
- д) број села с мање од 100 становника константно опада.

18. Погледајте табелу, а након тога одговорите на питања испод ње:

Редни број реке	Дужина реке	Висинска разлика између извора и ушћа
1.	88 km	110 m
2.	272 km	1175 m
3.	98 km	1050 m

Свака река има нагиб од извора до ушћа, који се назива пад речног корита. Пад речног корита се израчунава тако што се висинска разлика између извора и ушћа подели с дужином реке. Изражава се у промилима или метрима по километру.

Која река од наведених (1, 2 или 3) има највећи пад речног корита? (1x2=2)

Наведите две привредне делатности за које се могу користити реке с великим падом корита (2x2=4):

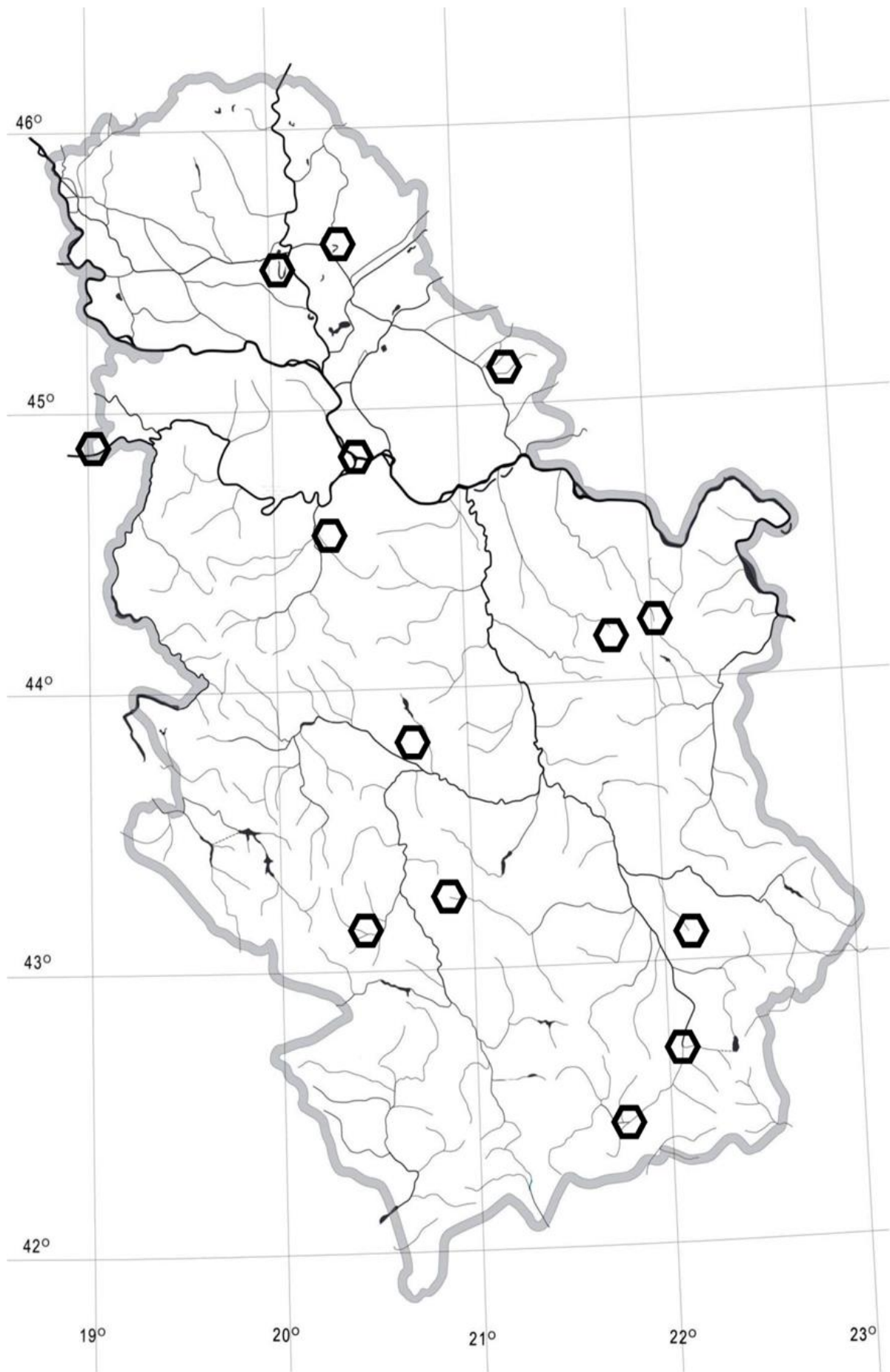
Повежите податке из табеле са знањем о простору кроз који протичу реке Ибар, Голијска Моравица и Тимок тако што ћете испред имена реке уписати редни број из табеле (3x1=3):

_____	Ибар
_____	Голијска Моравица
_____	Тимок

ПРАКТИЧНА ВЕЖБА

На некој карти Србије је учртано 14 знакова од којих само 9 представљају тачне одговоре на понуђена питања. Редним бројевима изнад одговарајућих тачака упишите одговоре на следећа питања:

1. Упишите број 1 изнад планине на којој се снег задржава највише дана (2).
2. Упишите број 2 изнад најузводније тачке на реци Сави у Србији (2).
3. Упишите број 3 изнад планине Вардарске зоне, у Шумадијској групи која је истовремено и еруптивни (магматски) комплекс (3).
4. Упишите број 4 изнад мртваје у Банату (2).
5. Упишите број 5 изнад места где се врши антропогени утицај човека на рељеф (антропогена ерозија) (2).
6. Упишите број 6 изнад места где се спајају Биначка Морава и Прешевска Моравица стварајући Јужну Мораву (2).
7. Упишите број 7 изнад града у коме је број припадника исламске вероисповести највећи (2).
8. Упишите број 8 изнад града где се налазе планине које носе назив по њему (2).
9. Упишите број 9 изнад места где се налази врело Млаве (1).

ТАКМИЧЕЊЕ ЈЕ ОДРЖАНО ДАНА _____ У

ОСНОВНОЈ ШКОЛИ _____ У _____

Такмичар под шифром _____ је на тесту освојио _____ бодова

Чланови комисије:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____